

Asia: VN/32478/2021

Kaivosveron toteuttamista arvioivan työryhmän arviomuistio

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Työryhmä arvioi muistiossa kaivosveron vaihtoehtoina rojalteja ja nettotulon veromalleja. Keskuskauppakamari pitää työryhmän arviomuistiota sisällöltään kattavana ja perusteltuna sekä jäsentelyltään selkeänä.

Keskuskauppakamari on julkaissut Tilastokeskuksen toimittamien tietojen pohjalta yritysten yhteisen verojalanjäljen vuodelle 2019. Sen toimialakohtaisista tiedoista ilmenee, että kaivos- ja louhinta-alan (TOL 2008) yritysten yhteenlaskettu verojalanjälki oli noin 150 miljoonaa euroa sisältäen yhteisöveron, ennakonpidätykset palkoista ja työnantajan sosiaaliturvamaksun, energiaverot sekä jaetuista osingoista pidätetyt ennakkoverot. Keskuskauppakamari katsoo, että arviomuistiossa käsiteltyä verotuottotavoitteeltaan 25 miljoonan euron suuruista kaivosveroa voidaan pitää merkittävänä kaivosalan verojalanjälkeen nähden.

Työryhmä pitää rojalteja asetettujen tavoitteiden näkökulmasta toteuttamiskelpoisempina nettotulon veromalleihin verrattuna. Arviomuistiossa on kattavasti käyty läpi nettotulon veromallien käytännön toteutettavuuteen liittyviä haasteita. Muistion mukaan nettotulon mallit ovat rojaltille huomattavasti työläämpiä ja kalliimpia toteuttaa. Niiden verovalvonta on työläämpää, ja ne ovat myös verovelvollisille hallinnollisesti raskaampia. Keskuskauppakamarilla käytettävissä olevien tietojen mukaan kaivosalan yritykset eivät kuitenkaan pitäisi nettotulomalleihin liittyvää verolaskentaa kohtuuttoman kuormittavana.

Kuten työryhmän arviomuistiossa on todettu, erityisesti rojaltien voidaan katsoa vääristävän toimijoiden päätöksiä. Rojalit kohdistuvat koko tuotannon määrään tai arvoon ja siten

kaivosyrityksen nettotulon lisäksi kaivostoiminnan tuotannontekijöihin, kuten työvoimaan sekä koneisiin ja laitteisiin, kun taas nettotulon veromallissa vero kohdistuisi erityisesti voitolliseen toimintaan. Muistion mukaan kaivosinvestointien toteutumatta jääminen tarkoittaisi sitä, että yhteiskunnan saama hyöty kaivosmineraaleista sekä kerättävä verotuotto jäisi pienemmäksi. Muistiossa arvioidaan, että verotuottotavoitteen täyttävä rojaltilaso asettuisi kuitenkin siinä määrin alhaiseksi, että rojaltiperusteinen kaivosvero muuttaisi kaivostoiminnan kannattamattomaksi vain hyvin harvoin. Keskuskauppakamari katsoo, ettei nyt asetetun verotuottotavoitteen määräämän verotason pitäisi olla perusteena kaivosveromallia valittaessa, sillä kaivosveron tasoa voidaan muuttaa tulevaisuudessa.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että kaivosveromallien vaikutukset kaivostoimintaan ja siihen liittyvään muuhun yritystoimintaan arvioidaan ja huomioidaan huolellisesti kaivosveron toteuttamista koskevassa päätöksenteossa. Kaivosveron investointipäätöksiin kohdistuvan negatiivisen vaikutuksen näkökulmasta Keskuskauppakamari pitää nettotulon veromalleja perustellumpina kuin rojalteja.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan tällaisen uuden ja yhteen toimialaan kohdistuvan veron käyttöönottoa on valmisteltava huolellisesti, eikä vuoteen 2023 asetetun aikataulutavoitteen tulisi vaikuttaa valmisteluajankuluun ratkaisevasti. Keskuskauppakamari katsoo, että veron käyttöönottoa tulisi lykätä vuoteen 2024. Kaivosveron negatiivisten investointivaikutusten näkökulmasta voisi olla myös perusteltua säätää aluksi matalampi kaivosvero ja pyrkiä verotuottotavoitteeseen pidemmän siirtymäkauden aikana.

Kujanpää Emmiliina
Keskuskauppakamari